

BUDAPESTI CZÉGEK.

KILIÁN FRIGYES

m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., váci-utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom és raktára. — Dísmű-
vek. — A világirodalom remekiről.
Építészeti és technikai munkák.
Imakönyvek stb. 5001

KERTÉSZ TÓDOR

bel- és külföldi
műiparúrak raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Képes árjegyzékek bérmentre kúld.

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczipőkben, csizmákban és nadrágvédőkben stb.

Toronyórákat

legelősebben, legújabb és legjob-
ban készit: 5002
Mayer Károly L.
órágyára.
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentre.

KÜHNE E.

gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelősebb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

VÉRTESSI SÁNDOR

udv. illatszertár "Vénushoz" 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkeféket, olaj- és szappan-neműket,
nyugato nagy választékban bel- és külföldi toltéte-cikkelt.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI

első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaár-nyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

CALDERONI ÉS TÁRSA

látászerzők.
Látászerző raktára váci-utca 30. szám.
Eszközök és társzerző raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Árjegyzékek kívánatra bérmentre, ingyen.

KÖZPONTI

VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papirokat és pénznemeket.

SZELVÁR JÓZSEF

UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008
GRÖBER LAJOS
kosár-fonodája,
IV., Kilyó-u. 6.
Hangjegytartók
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentre.

HÜTTL TIVADAR

cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

MAGYAR FRANCZIA

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
V., fűrdő-utca 6. szám.

MAUTHNER ÖDÖN

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5009
magkereskedésében

BÜVÉSZET

HOLLANDI
Életbiztosító részvénytársaság
Amsterdamban.
Magyarországi vezérköriprinség:
BUDAPEST
IV., koronaherecz-u. 20.
Münchmeyer C.A. és Tsa
china-üzlet ár raktára.
Képes árjegyzékek kívánatra
bérmentre és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

SZELVÁR JÓZSEF

UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

GRÖBER LAJOS

kosár-fonodája,
IV., Kilyó-u. 6.
Hangjegytartók
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentre.

HÜTTL TIVADAR

cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

MAGYAR FRANCZIA

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
V., fűrdő-utca 6. szám.

MAUTHNER ÖDÖN

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5009
magkereskedésében

BÜVÉSZET

HOLLANDI
Életbiztosító részvénytársaság
Amsterdamban.
Magyarországi vezérköriprinség:
BUDAPEST
IV., koronaherecz-u. 20.
Münchmeyer C.A. és Tsa
china-üzlet ár raktára.
Képes árjegyzékek kívánatra
bérmentre és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

SEEFEHLNER J. L.

cs. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. Váci-utca 9. sz.

Ujdonságok!

Athenaii tűz-mail.
Croquis de route
időtöltésre!
Utastások és árjegyzékek ingyen. Azonkivül
B. Rajz- és vízfestési szerek. L. Email-festés. Majolika-
B. Építési és műszaki kellékek. utazás. Bronz- és faszestés.
D. Olajfestési szerek. Utazott úvegfestés.
F. Cömlő- és bál cikkek. H. Phönix sokszorosított-lapok.

SEEFEHLNER J. L.

cs. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. Váci-utca 9. sz.

KIRNER JÓZSEF

CS. ÉS KIR. UDVARI PUSKAMŰVES
BUDAPESTEN.
Raktár: IV., Szervita-tér 2. sz. * Gyár: VII. Róza-utca 7. szám.

Ajánlja mindennemű saját készítményű és legújabb szerk. vadász-
fegyvereket, golyós fegyvereket, Express, Rák, Paradox-Rák
család-pisztolyokat. Dózan elállított raktárát a legújabb szerkelt és
pontosan belölt forgó-pisztolyok, salongifegyverek és pisztolyok,
továbbá legújabb The Belmont Interchangeable,
gol vadász-fegyverek
mely saját műhelyben pontosan szabály, és belőve lesz, és egészen egész
utján készíti a The Belmont Fire Arms & Gun Barrel Works
Angolországban. Továbbá a hi-
mely szintén gépek után
legújabb belga vadászfegyver Nimrod, körül Francotte Apoc-
mely fegyvergyárban Lüttichben, The Celebrated Matchless külön let-
család vadászfegyver, mely a Manufacture Liégeoise d'armes & feu lövöldi
fegyvergyár mechanikai műhelyben gépek után készült. Ezen fegyverek
— melyeknek egyenkénti raktárát birom — mind nálam lesznek szabályozva
és belőve, jószágként és egy kezeskedem, mint saját készítményeimé.

Kezden kívül vannak még Top-Lever rendszerű fegyve-
rek, a sarkányok közötti fegyver, bel csőve Choke-
bore pontosan belőve, kit.
löképeségűek, melyeknek
jószágként szintén kezeke-
dem, és forintól kezdve.

Részletes árjegyzékek
kivánatra ingyen és
bérmentre küldetnek.

49. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, DECEMBER 4.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Kiállítások feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre 6.

Coupen a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre 4.

Coupen a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
fél évre 2.50

WAHRMANN MÓR.

1831—1892.

AZ EGÉSZ HAZA, melynek a kereskedelemben,
iparban és a pénzügyekben oly kevés gya-
korlati vezérérfia van, melyen érezte és
érzi azt a veszteséget, mely Wahrmann Mórnak
váratlan halála által érte, s a vallásfelekezeti
villongások és kiélesedő ellentétek napjaiban
szinte jelképes erővel birt az a részvét, midőn
nyilvános életünk ezen veterán alakjának vég-
tisztességénél a kormány tagjaitól kezdve, az
állami és nemzeti élet minden ágának és testi-
letének tisztviselői megjelentek s maga a más-
különbön kevésbé érdeklődő néptömeg is sie-
tett, hogy részvétét megjelenésével kifejezze.

A nemzeti összetartozás jelképe volt ez; biz-
tató jel a jövőre s megozafolása százféle balvéle-
kedésnek, ezerféle aggságoskodásnak. A haza
«napszamosainak» neve, bármilyen hangzású
legyen s bármely anyakönyv adta, mégis a nem-
zet szívébe van legbiztosabban bejegyezve;
érdemei pedig, ha igazi érdemek, ki vannak véve
a köznapni torzalkodások zürzavarából s arra
vannak rendeltetve, hogy a magyar történelem
könyvében foglaljanak helyet, soha el nem törül-
hető betűkkel.

Wahrmann Mór halálával a magyar közélet
színteréről bizonyára egy ilyen kiváló, jeles
férfiú tűnt le, a kinek élete és tevékenysége, —
bár ő maga állami hivatalt, méltóságot nem
viselt s vezérállásra sohasem törekedett, — az
«államférfiui» jelzőt méltán kiérdemelte.

Midőn most halála után alakját és alkotásait a
hírlapíró egy teljes képen akarja feltüntetni, a
sajátságosságok egész sorára bukkan. Közpa-
lyája nem a szokott forrásokból indult el. Nem a
vármegye szónokló közgyűlései, az 1867. év
előtti kor ezen legfőbb politikai iskolái nevelték.
Alakja nem a köznevelés tevékeny soraiból,
sem a városi polgárság u. n. szerepvivői közül
bontakozott ki, de még a hazai irodalomból sem,
a honnan annyi kitűnő emberünk érkezett a
forumra.

Wahrmann Mór volt az első, ki a művelt
kereskedelmi osztályból lépett a magyar politi-
kai élet terére, már oly időben, a mikor a zsidó-
ság voltaképpen még nem volt befogadva a tör-
vény bástyái közé. Az ő személye volt az, a kit a
nemzet az új alkotmányos korszakban a magyar
kereskedelmi osztályból és a zsidóság kebeléből

elsőül kapott, s most egy élet története és sikerei
bizonyítják, hogy az ajándék becses vala.
Wahrmann Mór azon kiváló családok egyi-
kéből származott, melyekről a magyar zsidó-
ság mindenkor nagy tisztelettel szokott emlé-
kezni. Nagyatyja, Wahrmann Izrael, első rabbi-
ja volt a pesti izr. hitközségnek, melynek életét az
unoka virágoztatta föl. Nagybátyjai közül az
egyik, Wahrmann József, szintén rabbi volt
Nagy-Váradon.

Atyja, Wahrmann Maier Wolf, pesti nagy-
kereskedő volt s tevékeny részt vett az izraelita
hitéletben. Wahrmann Mór 1831. febr. 28-án
született. Egyike volt azon szerencséseknek, a
kik kezdetől fogva igen gondos és helyes neve-

lésben részesültek. Iskolái nem voltak a kereske-
delmi pályához szabva, a mint sokan hiszik.
Középiskoláit a pesti evang. gimnáziumban vé-
gezte s a filozófiai fakultáson fejezte be, még
pedig nagy sikerrel.

A ki egy élet és jellem megalakulásának for-
rásait figyelemmel kíséri, Wahrmann életének
tovább fejlődésében nem kis érdeklődéssel látja,
mint szövődnek be nála az u. n. humanus alap-
míveltségbe a kereskedelmi tudás, gyakorlat s
ezen a réven a praktikus fölfogás és józan gon-
dolkozás elemei. Az ifjú már 1847-ben atyja
üzletében nyert alkalmazást s tényleg ott töl-
tötte el fiatal korát, igen hasznos munkában,
mely az apai vagyont s vele az ő örökségét is

Budapest, IV., Egyetem-utca 9. sz. a.
LUFT JÓZSEF
dúsan felszerelt fűszer- és csemege-üzlete,
a legkitünőbb minőségben szolgál: magyar és francia
csemegeket, kül- és belföldi rhumot, théat, thea-süte-
ményt és hasonló csemeget, saját készítményű befőttet,
asztali és pecsenye borsokat, ásvány-vizeket, déli
gyümölcsöket, isletes különlegességeket.

MEGJELENT!
A NŐI SZÉPSÉG
Művészetének Tankönyve.
D. D. GRÓFNŐ JEGYZETEI UTÁN IRTA
BRANKOVITS GYÖRGY.
A másfél száz lapra terjedő sűrűn nyomott füzet,
gazdag tárháza a testi élet és egészség fenntartá-
sára vonatkozó tanácsoknak és utasításoknak.
Biztos tájékoztatást nyújt a legmegbízhatóbb
szépítőszerek beviselési forrásairól. Az örök
szépség tankönyve e könyv, mely e nemben
utóbb is: egyetlen magyar szépségzet könyv.
Egyedül kapható a «Magyar Nők Lapja» kiadó-
hivatalában, Budapest, Kis hid-utca 9. szám,
füzve 80 kr., kemény kötésben 1 frt 20 kr.-ért.
A ki pedig a «Magyar Nők Lapja»-ra 1/4 évre
előfizet 1 frt 50 kr.-ral, az díjlatlanul megkapja
a «Női Szépség Tankönyvét» 20 kr. szállítási és
csomagolási díj melléklésével. 5003

A MAGYAR LESZÁMITOLÓ- ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK
váltó-üzlete, Budapest, Dorottya-utca 6, Wurmudvar,
valamint annak fiók-osztálya Budapest, belváros, múzeum-körút, ugyisintén annak
váltóháza Fiumében az Adamich-téren legelőnyösebben vesz és elad értékpapirokat,
érecpénzeket és idegen pénznemeket, előleget ad értékpapirokra, kiállít utalványo-
kat és hitel-leveleket a világ minden piacára. Igérvények minden nagyobb
huzáshoz kaphatók. Mindennemű felvilágosítás szívesen és díjmentesen adatik.
Sorsjegyek költség nélkül utánnézetnek. 5034

KIRNER JÓZSEF
CS. ÉS KIR. UDVARI PUSKAMŰVES
BUDAPESTEN.
Raktár: IV., Szervita-tér 2. sz. * Gyár: VII. Róza-utca 7. szám.
Ajánlja mindennemű saját készítményű és legújabb szerk. vadász-
fegyvereket, golyós fegyvereket, Express, Rák, Paradox-Rák
család-pisztolyokat. Dózan elállított raktárát a legújabb szerkelt és
pontosan belölt forgó-pisztolyok, salongifegyverek és pisztolyok,
továbbá legújabb The Belmont Interchangeable,
gol vadász-fegyverek
mely saját műhelyben pontosan szabály, és belőve lesz, és egészen egész
utján készíti a The Belmont Fire Arms & Gun Barrel Works
Angolországban. Továbbá a hi-
mely szintén gépek után
legújabb belga vadászfegyver Nimrod, körül Francotte Apoc-
mely fegyvergyárban Lüttichben, The Celebrated Matchless külön let-
család vadászfegyver, mely a Manufacture Liégeoise d'armes & feu lövöldi
fegyvergyár mechanikai műhelyben gépek után készült. Ezen fegyverek
— melyeknek egyenkénti raktárát birom — mind nálam lesznek szabályozva
és belőve, jószágként és egy kezeskedem, mint saját készítményeimé.
Kezden kívül vannak még Top-Lever rendszerű fegyve-
rek, a sarkányok közötti fegyver, bel csőve Choke-
bore pontosan belőve, kit.
löképeségűek, melyeknek
jószágként szintén kezeke-
dem, és forintól kezdve.
Részletes árjegyzékek
kivánatra ingyen és
bérmentre küldetnek.

Ellinger Edé fényképe után rajzolta Rothfeldné Hirsch Seif.

WAHRMANN MÓR.

nap épen akkor kelt fel, s megvilágította a külső várkapu környékét.

— «Az istentelen kutyák! csakugyan most sorakoztatják embereiket. Ni, már a csapattó hidat is leeresztették. Mint a csorda úgy sietnek. — Hadd menjenek! Az igaz ember itt marad.»

— «Itt marad, itt marad! De a gazemberek, egyik a másik sarkát taposva, szaladnak Gara uramhoz; az lesz a boldogabb, a ki legelőbb bukkat be az ajtaján, és legjobban eláztathat benneteket. Akkor aztán nem Osló Pál uramtól kérik számon, a mi történt. Aztán ha Kontot utolérték, bizony utólik Ördög Istókot is. Vagy nem igaz? Vagy te olyan legény, mint Kont volt?» ...

Ördög János leborult az asztalra, két könyvére támasztotta a fejét, és nagyot sohajtott.

— «Nem azért mondom! én tudom, hogy csakúgy szemközt várnád a halált, mint Kont István uram; de más dolog ám, mikor száz-ezer ember látja, hogyan fejezik le az embert tisztességes hóhérbárdal, dicsőségesen; és más, mikor valami fűzfatuskón nyiszálja el a nyakát a teknővájó czigány.»

— «Én nem vagyok földönfutó, mint Kont! — ordított a várúr rekedten. — Nem is vagyok bolond, hogy megadjam magam! Nekem váram van!»

— «Szép vár, szép erősség! Többet ér, mint Beregben három más. Nem kérte tőled sem Zsigmond, sem nápolyi László; magad dobtad oda. Azé lesz, a ki elárul! Hejh, keresztkomám, — mert bizony keresztkomámnak szeretnélek, — jó lenne még az én komaságom, meg a Cserei Balázsé, meg a János ér-

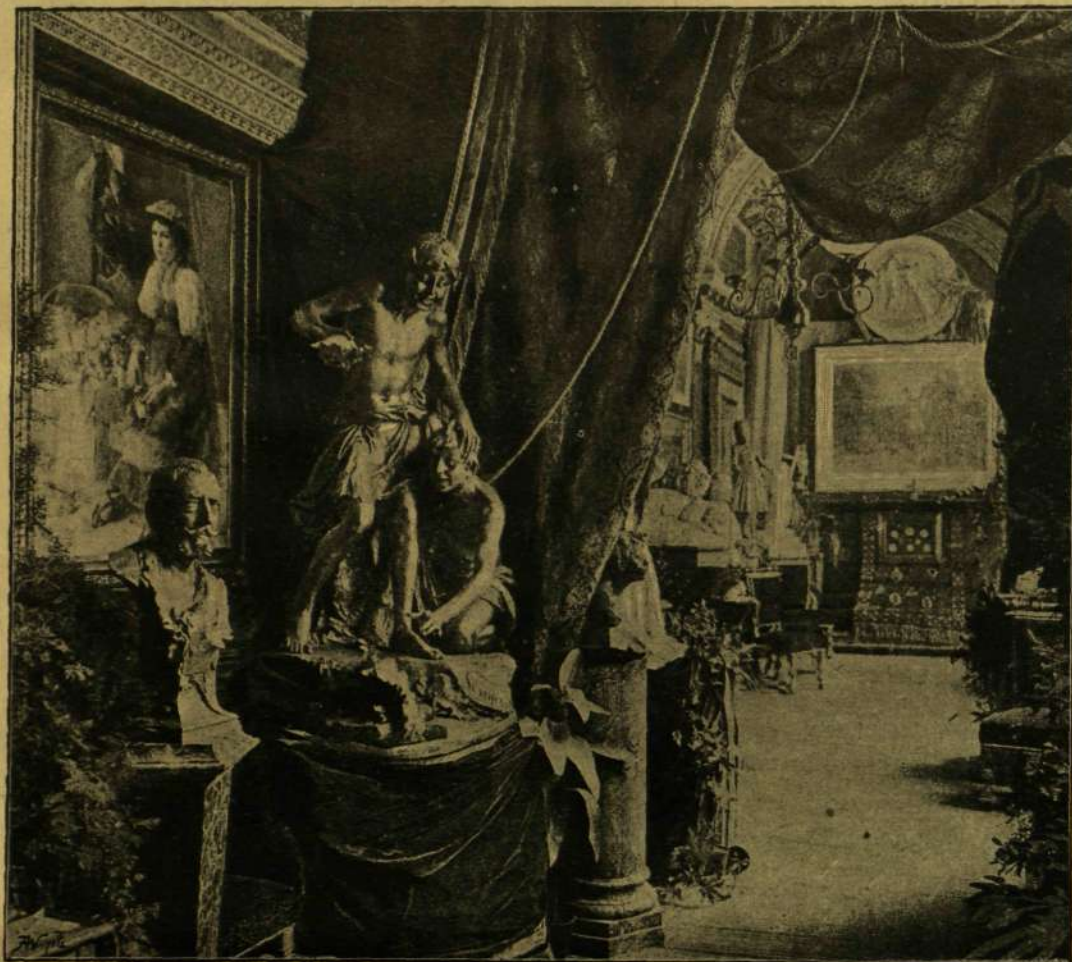
seké, a kik akkor azt mondanák: Uram király! ne bántsa fölséged ezt az ártatlan embert! Mi ott voltunk! Vendégei voltunk! Királyi módon megvendégt bennünket; elkísért a Drávaig, ott eláldotta még az unokáinkat is; egy szót se tesszen hinni ezen izgága emberek árulkodásából ...»

Prodalics meg volt törve. Sirva fakadt a sok bortól és lelkesülve kiáltott fel:

— «Elkísérlek, elkísérlek, bizony Uristen elkísérlek keresztkomám, egész a Drávaig!» —

Azután a szolgákra rivalt: — «Nyissátok ki a czellákat, hívjátok ide az urakat mind. Erősítsék meg magukat edellel és itallal, azután menjenek Isten hírével.»

Mikor a lovagok felgyülekeztek, el kezdte őket sorba kérlelni. El ne vádolják ötlet ártatlanul, hanem esküdjének meg most mindjárt itt az érsek színe előtt, hogy senki sem volt közöttük sem éheztetve, sem bilincsre verve; a ki metalan nem kapott volna elég bort, igyék, aztán menjen békességgel.

RÉSZLET A FOLYOSÓRÓL.

Tasquet Ramon festménye, Strobl Alajos, Seney Károly, ifj. Vastagh György szoborművei, a hátsó falon a középben Neogrady festménye és felette Jankovits Gyula domborműve.

AZ ELŐSZÓKBÓL.

Kiss György és Buzsák szoborművei.

RÉSZLET A NAGYTEREMBŐL.

Eisenhut Ferenc, Bihari Sándor, Neogrady Antal, Demjén László, Bilbae — s az ajtó fölött jobbra Böhm Pál, Margitay Thimér, Pataky László, Ferrarini, Friele Walter, Schram Alajos, Knirr Henrik, Peöl Paul, Büttner Helén és Checa Ulpiano, stb. festményei.

Kínálta a lovagokat, azután megint neki keseredett.

— «De azt még sem kívánhatjátok tőlem, hogy az én fáradságom ingyenbe menjen. Legalább a beregi várait adjátok vissza.»

— «Ezért a keserves egy vacsoráért? — fitymálódzott Balázs. — Kérd inkább, hogy eszközöljünk új donációt a szentgyörgyi váradra, aztán becsüld meg. Kapsz hozzá másik kettőt, de nem Beregben, hanem lejjebb, Boszniában. Oda kell most a vitéz ember.»

Prodalics megvakarta a füle tövét.

— «Inkább egy pár falut itt közeliben!»

— «Nem mondom, ha akad valami gazdátlan jószág. De kit becsültesz ki a kedvedért? Osló Pált, vagy a stipnikai vajdát?»

— «Akaszszák fel mind a kettőt a falu tornyára! Hanem ha már vár sines, falu sines, tegyen meg hát Ő felsége a sárkány-rend lovagjának.»

— «Az még legkönnyebb lesz. De tudsz-e németül? Mert a sárkány-lovagoknak muszáj

németül tudni. — No ha nem tudsz, hiába esenkedel.»

— «Legalább hát, hogy piros pecséttel pecsételhessek ...»

— «Mindig lehetlent kívánsz. Hiszen ez csak a főméltóságok kiváltsága.»

— «No hát akkor nem kell semmi. Különben is, ha a király kisiklott, mi hasznokat venném? Szretyám put! Lovaitok — háts és vezeté — fel vannak nyergelve az udvarban; fegyvereitekben sem fogok itt semmit, de nem engedem meg, hogy itt öltések fel, legyen legalább valami jele, hogy foglyaim voltak. Majd a társzeker utánatok viszi.»

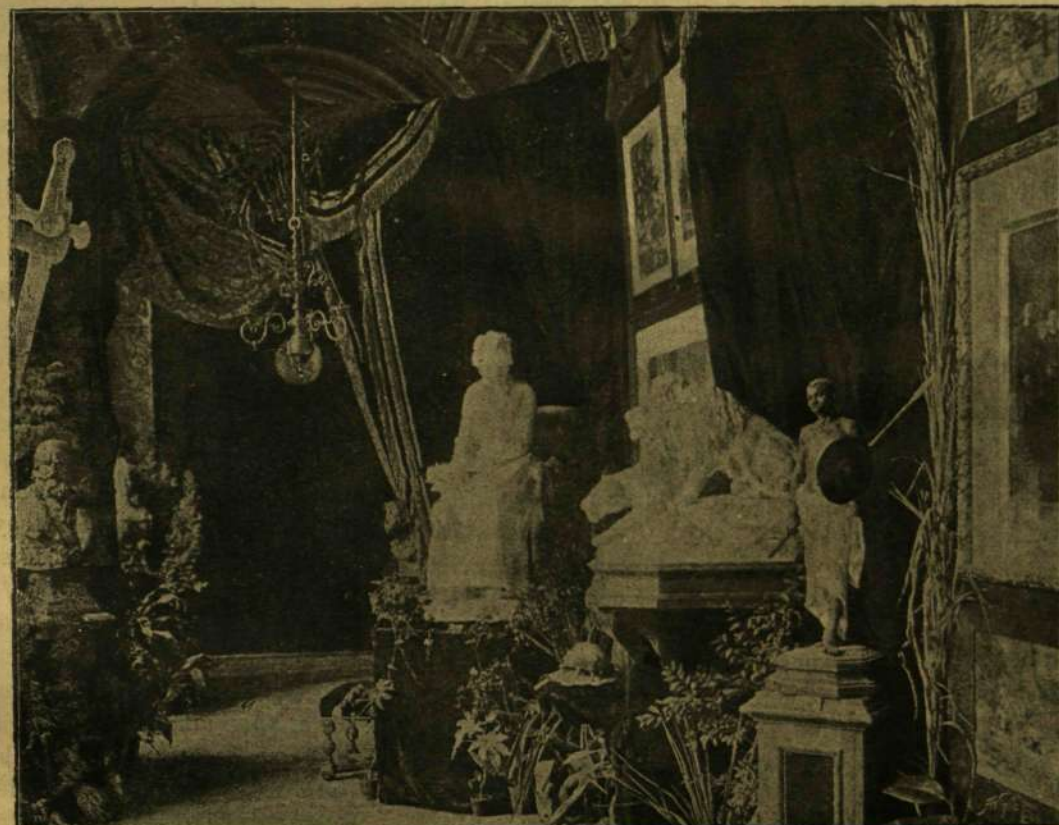
Szívesen bucsúztak egymástól; az érsek még meg is áldotta.

Balázs karon fogta a keresztkomáját, s utolsóként maradt vele a lemenetelben.

— «Sajnálom, hogy kívánságaidat nem tartjuk teljesíthetőnek, pedig szeretnék szolgálatot tenni e nap emlékére, mert emberséges gazdánk voltál. A szentgyörgyi vár szép vár, gazdag környéke van nem lesz rossz, ha Ő felsége újra megerősít birtokában. Mit gondolsz?»

— «Ugyse géljen jó lesz! Együttal — ekkor már mind lennt voltak az udvaron, s csoportban álltak — egyúttal a czimeremet is bővitse meg Ő felsége, ez nem jár senki rövidségével. Teszem azt ...»

— «Ein Storehschnabel!», — egészítette ki Cillej Friderik. Prodalics tudott annyit németül, hogy megértette.

RÉSZLET A FOLYOSÓRÓL.

Strobl Alajos, Biondi E., ifj. Vastagh György szoborművei.

RÉSZLET A NAGYTEREMBŐL.

Garnelo José, Passeri Félix, Pansinger Ferenc, Pataky László, Ujváry Ignác, Csusz Károly, — s az ajtó fölött jobbra Grünwald Béla, Laurenti Cosar, Bihari Sándor, Csik István, Marr Károly, Jendrassik Jenő, Hirsch Adolf, Bricschi Ottó, Boakovic Ignác, Herzl Kornél, stb. festményei.

lendületet fog venni, mert egy-egy nyomtatott lap kiállítására elég lesz egy másodpercnek a század-része, s így óránként roppant mennyiségű nyomtatványt lehetne előállítani. A föltaláló azt reméli, hogy az ilyen nyomtatványok tetemesen olcsóbbak lesznek, mint a mostaniak. Még csak az írást van némi kétség, hogy a fotograf-nyomtatványok tisztaság és olvashatóság tekintetében is versenyezhetnek-e majd a mostani nyomtatványokkal.

New-York védekezése a kholera ellen. New-York egészségügyi bizottsága közelebb azt a határozatot hozta, hogy ha a városban kholera-élet fordul elő, a beteget, ha csak állapota engedi, rögtön el kell szállítani a várostól néhány mérföldnyire fekvő Long Island Sound nevű magányos szigetre, a hol a határozat elfogadása után azonnal megépítettek s be is rendeztek egy ideiglenes kórházat. A gyanús betegekkel érkező hajóknak egy másik kis szigeten kell kikötöniük s ró-

luk a betegeket az ugyanott szintén állított ideiglenes kórházba bevitetni. A kholerás helyekről érkező, de különben egészséges utasokat szállító hajók egy harmadik kis szigeten tartoznak partra rakni utasait, hogy azok a vesztőház szabályszerű idejét ott töltsék el az ilyenek számára emelt s eléggé kényelmes s minden szükségességgel ellátott házakban. Egyszersmind fölhívta az egészségügyi bizottság a kormányt, hogy ideiglenesen minden bevándorlást igyekezzen megakadályozni.

Chicago-ban a járványra való tekintetből külön vízvezeték létesítenek a kiállítás területe számára, hogy a látogatók teljesen fertőtlenített tiszta ivóvizet kaphassanak. A víz szállítására és tisztítására egészen új szerkezetű gépeket alkalmaznak, melyek a legnagyobb fogyasztást is bőven ki fogják elégíteni.

Kolumbus tojása. Amerika fölfedezésének négy századik évfordulója alkalmából minden léleményességét kimeríti nemcsak Amerika, hanem Spanyolország is. A legkülönfélébb emlékművek jönnek létre itt is, ott is. De különösségével talán minden egyebet felülkérül a az épület, melyet közelebb Barcelonában emeltek. Ez ugyanis óriás alakú utanzata Kolumbus közmondásossá vált tojásának. A 3 emeletnyi magasságú épület úgy van szerkesztve, hogy alapépítvénye asztalt utanzó hatalmas négyzetlelt ház, mind a négy oldalán oszlopos tornácz-csal. Ennek a középből egy rengeteg fehér tojás emelkedik ki hegyre állított helyzetben. A tojás héján három sor ablak nyílik (fönt és alant 4-4, középtűt pedig 6). Ez ablakok tágas termetek világítanak meg, melyek közén kényelmes lépcső vezet föl egészen a tetőpontra, hol egy hatalmas zászló van kitűzve. Az ügyes számításal alkotott, de különben meglehetősen egyhangú tojás-épület vendéglőnek van berendezve.

AZ ELKÁRHOZOTT HÁZ.

Wysnegradszki volt orosz pénzügyminiszter, kiről azt mondják, hogy a cázárón kívül ő volt az egyetlen ember, a ki Oroszországban nem lopott, Szent-Pétervártól egy oly palotát bérelt ki lakásul,

melynek minden eddigi lakója vagy tulajdonosa szomorú véget ért. Ez okból orosz emberek, kik nagyon babonások, a világról sem akartak a házában lakni. A palotát ezelőtt harminczkilenc évvel Utin palinka regalebélő építtette, három millió ezüst rubelen. A krimiai-hadjárat után Miklós császár Utin-t felakasztatta, mivel a sereg számára rossz palinkát szállított. Ekkor a dobra került házat Owsjenikov vasuti vállalkozó s több gőzmalom tulajdonosa vette meg. Owsjenikov fejedelmi fényvel berendezett házában nagyszerű táncestélyeket és ebédeket adott, melyekhez képest a péterhoi császári ünnepélyeket szegényeseknek lehetett mondani. Egy alkalommal küldt, hogy Owsjenikov magas összegre biztosított gőzmalomát felgyújtatta, a mért aztán a szibériai olombányákba került. Owsjenikov után báró Günzburg bankár tulajdonába ment át a palota. Günzburg báró vagyonát még a 80-as évek elején 100—150 millió ezüst rubelre becsülték.

Wekerle miniszterelnök háza az Andrássy-úton.

FÁKLYÁSMENET WEKERLE MINISZTERELNÖK TISZTELETÉRE NOVEMBER 23-ÁN.

Ezt az óriási vagyont Günzburg részint az Argentiniai köztársaság finansziális bukása folytán, de leginkább az orosz zsidó hajsza által elvesztette. Most pedig Wysnegradszki lakik abban a házában, melynek minden eddigi tulajdonosa tönkre ment.

EGYVELEG.

Híres emberek kedvelt eledelei. Keresztelő Sz. János tudvalevőleg sáskát és vadmézet evett. Zoroaster kenyert és zsírt. Plato rendesen csak mézet, kenyeret, fűszert és gyümölcsöt evett. Hannibal az olajat szerette, Sulla ellenben nagyon fényűző volt s vadasmárhúst, falernumi borban megresztgált tyukot, strucc agyvelőt, darut s apró csigákat kedvelt. Mohamed az ürühúst és tejet mindennél többre becsülte. Nagy Károly a vadpecsenyét. IV. Henrik francia király feltűnően sok dinnyét és osztrigát fogyasztott el. XII. Károly svéd király vajaskenyert. Nagy Frigyes polentát. II. József császár omelettet és süteményt. I. Napoleon napoként 20—25 csésze kávét ivott meg. I. Vilmos német császár osztrigából evett sokat. Goethe a pezsgőt, Schiller a sonkát, Klopstock a lazacot és borsót. Lessing a lencsét nagyon szerette. Kedvelte a lencsét Kant is, de még inkább a pommeran szalonnapudingot s sült gyümölcsöt. Leibnitz az almás téstét szerette. Byron napjában csak egyszer

evett s ebéde főképp régi chester-sajtból, ngorkából és salátából állott, de theát sokat ivott. Torquato Tasso nagyon szerette az édességeket, még a salátát is megczukrozta. Hasonlólag édességkedvelő volt Mendelsohn, ki tréfiából sajnálkozva jegyezte meg, hogy a czukrot nem lehet — megczukrozni.

Vért könyvező békákról közöl tanulmányt Hay P. tanár az amerikai nemzeti múzeum folyóiratában. Némely béka-fajok ugyanis ingerlés folytán képesek vért lövelni ki szemükből, mely vérnek mennyisége olykor igen nagy, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ theáskanálnyi. A tudós felboncolt néhány ily könyvező állatot, de a könyvezés élettani folyamatát nem volt képes megállapítani. A vérkiövelés közvetlenül a szemből történik s igen erős.

A legnagyobb óra a világon most állítottott fel a philadelphiai városban tornyában. Mutató lapjának átmérője 14 méter, az óramutató $2\frac{1}{2}$, a peremutató 4 méter, s a harang, mely az órákat jelzi, 500 mázsa súlyú. Az órási órát naponként gőzgéppel húzzák fel s éjjel villamfényvel világítják ki, úgy hogy a város minden részéből láthatassák.

Elárverezett folyó. Londonban nemrég nyilvános árverésen adták el a Bedford mellett fekvő Onse folyónak mintegy 50 kilométernyire terjedő részét, melyen egy 1663-ban kelt parlamenti rendelet értelmében csak vámfizetés mellett lehet hajózni. A legmagasabb ígért 60,000 forintba rugott.

A legdúsabb víztartalmu ártézi kút a földgömbön Új-Dél-Walesben (Ausztráliában) van, mely pedig nagyon szegény folyókban. A Bourke kerületben Lissington állomásnál fűrt kútból 1070 láb mélységből óriási víztömeg jött fel, mely a fűrészkészítéket rögtön fellökte s az ott elhelyezett 60 lábnyi állvány fölé még 20 lábbal szökött. Szakértők szerint ebből a forrásból naponta több millió gallon víz ömlik ki, melyet most öntözőkre akarnak felhasználni. Ausztrália más részeiben is fűrnak ártézi kútakat.

Versben irt lap. Kansas államban jelenik meg egy «Williston Journal» nevű napi lap, melynek összes közleményei a vezércikkeltől kezdve a hirdetésekig versalakban jelennek meg. Szerkesztője Wilson Erzsébet asszony s üzlete állítólag igen jól megy, mivel a hirdetésekben egy-egy versorért egy dollárt, sőt többet is fizetnek neki.

A fekete kávét állítólag sikeresen használják keleten a kholera ellen. Egy orvos, ki a fekete kávénak ilyen hatását alaposan tanulmányozta, azt állítja, hogy nem a coffein, vagy a tanintartalom, hanem az üszögös termékek a kávénak azok, melyek a bacillusokat megölik.

A párisi omnibuszokat ezután télen melegíteni fogják forró téglákkal vagy meleg vízcsövekkel.

Csizmák kutyák. A párisi divathölgyek az elmúlt ősz esős és nedves napjaiban divatba hozták, hogy öleiknek finom szövethől készült és bőrtalppal ellátott lábbelit készítsenek. A bolond divatot azzal is magyarázták, hogy az így fölöltöztetett állatok nem rongálják annyira drága lábaikat a nagyon síkamlós szobapadlókon.

Karácsony közeledtével a vasuti tisztviselőknek tudvalevőleg-oly sok dolgot akad, hogy egyes feladott árúk néha nagyon sokáig jutnak el rendeltetési helyére s több közülök meg is romlik. Egy élelmes kanizsai farmer, hogy tojásai ily sorsra ne jussanak, a dobozra «dynamit» feliratot tett s valóban ezt mesés gyorsasággal szállították tovább.

Földmérés fénykép segítségével. Gaultier francia mérnök terve szerint az új kataszteri felvételeknél a fényképezést akarják alkalmazni. Gaultier egy helyről különböző égtájak felől 12 külön fényképi felvételt javasol, melyek határaitra vonatkozólag teljesen egyenlők s ezeket azután különös eljárás segítségével térképpé egyesíti.

Az időjárás új módját találta fel egy tudós. A látható felhők közül meg kell vizsgálni a legkisebbet, valjon növekedik-e vagy apad. Ha átlátszóbb és kisebb lesz, vagy éppen eltűnik, következtetni lehet, hogy a levegő nem nagyon nedves s szép idő lesz, ellenben ha növekedik, esőre lehet számítani.

A VASMINISZTER NYUGVÓHELYE.

Hat hónap mult el azóta, hogy Magyarország felejtethetetlen kereskedelemügyi miniszterének holtteste fölött a nehéz érzéköporsó bezáródott. A magyar nemzet gyászolva állotta körül ravatalát, és sok ezren könyvezte kísérték Baross Gábort utolsó útjában az illavai templom sírboltjába.

Azóta is sokan keresik fel a vasminiszter nyugvóhelyét, kik a Vág folyó kies vidékére látogatnak. Különösen a nyári hónapokban alig mult el egy nap is, hogy az illavai sírboltban ne lett volna látogatója. A hideg érzéköporsón mindig a kegyelet friss rózsái díszlettek.

Az illavai plébánia-templom, melynek sírboltjában Baross most nyugszik, eredetileg a trinitáriusoké volt, kiket Szelepesényi esztergomi érsek hozott Illavára, hogy a városban és vidékén a protestantizmus gyors terjedését megakadályozzák. Mert a «cuius regio illius religio» elvénél fogva Trecsén vármegye lakossága

lébe. A régi plébánia-templom akkor már roskadozó félben volt, a kegyúr azt elhordatta s helyette a kolostorral együtt visszaváltott trinitáriusok templomát adta a plébániának.

Magas falak közt, melyek egyike a gyérintezet gyárudvarát, az egykori trinitárius zárdát keríti be, másika pedig az Ostrossichok és Brennerék egykori csinos kastélya fölül emelkedik, hol jelenleg tiszti lakások és irodák vannak, jutunk 12 kölépesőn a templom kapujához. A templomba lépve, kellemesen lep meg bennünket az egyszerűségével, de válogatott izléssel díszekő épület. Azonnal szemünkbe ötlök a főoltár remek képe, mely valószínűleg a trinitárius atyák egyikének ügyes esetje alól került ki. A templom Mindenszentek tiszteletének van szentelve. Ezt fejezi ki szokás szerint a főoltár képe. Balról az első csoportot Szent István, Szent Imre és Szent László magyar királyok alkotják, kik mögött ott áll Dávid király a hárfával. Jobbról az evangelisták, az egyház vértanúi alkotnak egy-egy csoportot, míg a kép

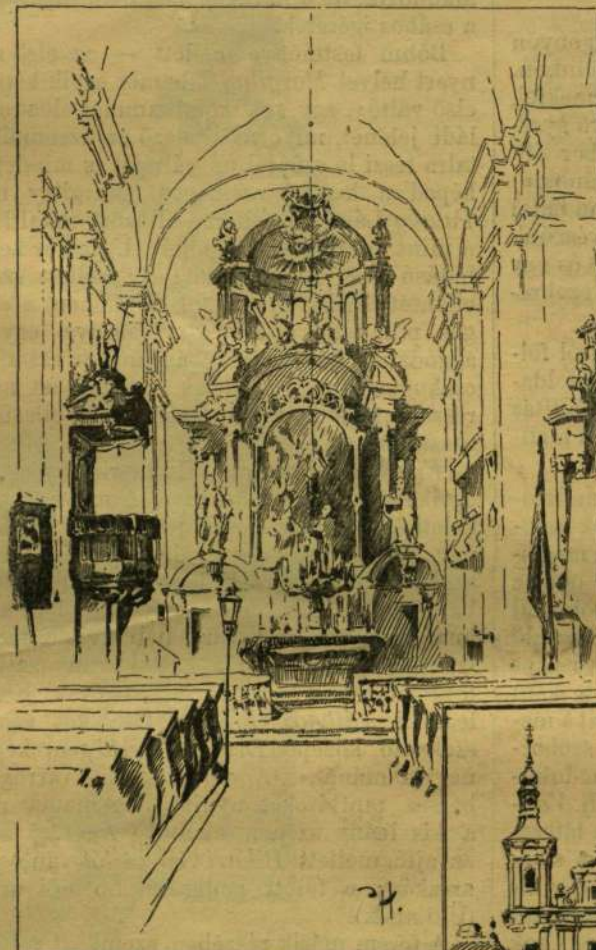
ványtáblák jelzik azok neveit, kiket a 60-as évek előtt itt eltemettek. Ez volt ugyanis a szomszéd Klobusicz község nemesi családjaiknak temetkező helye. Az utolsó halott, kit a 60-as években itt eltemettek, Fiacsek, klobusiczi föld-birtokos, Baross nejének nagytatyja volt.

Jobbról egy tágas fülke látható, mely a Marczibányi-családnak volt fentartva.

Hátul, szemben a bejáratnál, egy ajtó vezet, a terjedelemlre nézve valamivel kisebb sírbolt-helyiségbe. Itt temetkeztek annak idején a trinitárius atyák, mint ezt a sírok felett alkalmazott táblákon olvashatjuk.

Ime, ilyen Baross Gábor nyugvóhelye. E sorok csak magyarázatul akarnak szolgálni ama képekhez, melyek dr. Pattanyus A. Márton illavai gyérintezeti orvos felvétele után készültek.

A vasminiszter holttemetét nem hagyják végelesen az illavai templom sírboltjában. A család ugyanis legközelebb díszes mauzoleumot szándékozik emelni s abban helyezi el a drága

Az illavai templom belseje.

Baross Gábor nyugvóhelye Illaván.

Dr. Pattanyus A. Márton fényképe után rajzolta Háy Gyula.

Baross Gábor koporsója az illavai templom sírboltjában.

legfelsőbb részén a boldogságos szűz képe látható angyaloktól körülveve.

A renaissance stílus főoltáron és két mellékoltáron kívül figyelemet érdemel a szószék, valamint a vörösréz-ből készült szintén a renaissance izlést viszlátukrózó nagy szent-térviz-tartó.

A főoltártól jobbra, szemben a szószékkel, két kiálló fal között tágas karzat látható, mely a Brenner-grófi család számára volt fentartva, s melyre a kolostor fölül vezető ajtón lehetett feljutni.

Mióta a jámbor barátok helyett rabokat költöztettek be az épületbe, azóta az egykori zárdából a templomba vezető minden ajtót erősen befalazták.

Az illavai templom.

A padsorok közt, nem messze a templom ajtajától, a templom követzen tágas ajtó jelzi a sírbolt bejáratát. Nehány lépcsőn végig haladva jutunk a tágas sírboltba, mely négy hatalmas ablakból nyer világosságot. A sírbolt falait számos koszorú borítja; díszes szalagjaikon olvashatjuk, kije volt Magyarországnak ama férfiú, kinek nehéz érzéköporsója ott áll a sírbolt közepén. A volt miniszter temetése alkalmából küldött díszes koszorúk mind ott lógnak a sírbolt négy falán, míg a koporsót a család koszorúi fedik. Csak a halott lábánál látjuk a magyar tanárok koszorúját, melyet a nemzet napzsámorai vágólygi kirándulásuk alkalmával kegyeletük jelül hoztak a nemzeti ügy lankadatlan munkájának.

Balról a sírbolt oldalfalain alkalmazott márványtáblák jelzik azok neveit, kiket a 60-as évek előtt itt eltemettek. Ez volt ugyanis a szomszéd Klobusicz község nemesi családjaiknak temetkező helye. Az utolsó halott, kit a 60-as években itt eltemettek, Fiacsek, klobusiczi föld-birtokos, Baross nejének nagytatyja volt.

hamvakat. A mauzoleum a szomszéd Klobusicz köztetetőjében, Baross villájával szemben, örökzöld fenyvessal borított hegy talpánál fog állani.

DR. PECHÁNY ADOLF.

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLITÁSA.

A műcsarnok idei kiállítására bőven lehetett válogatni a beérkezett képek közül. Még egyszer sem küldtek be annyi festményt, szobrot, mint most. Közel nyolczszáz darabot kellett átvizsgálni a jurynek s 527 műnek szorítottak helyet a műcsarnokban. Valóban szorítottak, mert ily sokaságot csak nagy nehezen lehet elhelyezni a műcsarnokban, mely szerény körülmények közt épült, s már évek óta szűk és alkalmatlan a kiállításokra.

Az idei műtárlaton nincs annyi külföldi művész, mint máskor, hanem ez nem baj, mert ezen a helyen a hazai termékeket illet meg az elsőség, s ezt most foganatosítani is lehetett. De azt minden látogató érezi, hogy oly előkelő külföldi művek is hiányzanak, minők a múlt években bőven akadtak, s a külföldi művészet teljes és friss erejében képviselték. A kiállításon 252 művész vesz részt 527 művel. Ebből 142 magyar művész 335 művel. Aztán legtöbb a német (71 mű) és olasz (61 mű).

A magyar művészek meglátszák már, hogy nemcsak tehetséggel dolgoznak, hanem sokat tanulnak és ambícióz lelkesíti őket. A tárgyakban változatosság, az előadásban nem hiányzik a leleményesség; a hatásokat titkát inkább a benső hangulatban, az egyszerűségben és kellemben keresik, mintsem feltűnni akaró banális dolgokban, avult szentimentalitásban, olcsó sallangokban. Az életképek is megtisztultak a korcsmai levegőtől, a betyárokól. Megtalálták a falusi élet igazi jellemző oldalait s igyekeztek az életet festeni. Arczép, tájkép, főleg pedig genre-kép bőven van. Nagyobb alkotás azonban

